

Česko získalo v Bruselu prestižní ocenění za podporu uhelných regionů v jejich spravedlivé transformaci

21.10.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Česká republika si z Bruselu odváží významné evropské uznání. Na konferenci k pátému výročí Platformy pro spravedlivou transformaci (Just Transition Platform - JTP) získala v úterý 21. října ocenění JTP Champions Awards v kategorii „Lídr v implementaci Fondu pro spravedlivou transformaci (JTF)“. Evropská komise tak vyzdvihla mimořádné úsilí Ministerstva životního prostředí jako řídicího orgánu, Státního fondu životního prostředí ČR jako administrátora a partnerů programu Spravedlivá transformace při prosazování principů udržitelné, sociálně citlivé a inovativní transformace uhelných regionů.

Program Spravedlivá transformace v České republice podporuje přechod Ústeckého, Karlovarského a Moravskoslezského kraje od uhelné ekonomiky k moderní, inovativní a udržitelné budoucnosti. Kombinuje strategické investice, menší projekty i nové finanční nástroje a díky tomu se daří podporovat inovace, rekvalifikace, nové technologie i regeneraci území. Český přístup k transformaci uhelných regionů je postaven na partnerské spolupráci s těmito třemi kraji. Důraz je kladen také na realizaci strategických projektů, které jsou vlajkovými loděmi probíhající změny těchto regionů.

„Spravedlivá transformace je založena na úzké spolupráci mezi státem, regiony a všemi aktéry v území – od veřejné správy po podniky, akademický sektor i neziskové organizace. Tento přístup je sice časově náročnější, ale právě v něm spočívá jeho síla. Díky němu dokážeme využít skutečný potenciál regionů, které se vyrovnávají s důsledky své těžební a průmyslové minulosti. Fond spravedlivé transformace je tím nejlepším dostupným nástrojem, jak jim pomoci růst a měnit se udržitelným způsobem,“ vysvětluje **Jan Kříž, vrchní ředitel sekce ekonomiky životního prostředí MŽP**, který převzal cenu a zároveň na konferenci vystoupil po boku generální ředitelky DG REGIO Themis Christophidou z Evropské komise.

„Na Ministerstvu životního prostředí se podařilo vytvořit silný tým, který umí efektivně koordinovat, spolupracovat a naslouchat potřebám krajů zasažených těžbou uhlí a procházejících transformací. Cílem je posílit místní ekonomiku a zvýšit konkurenceschopnost těchto regionů. Klíčovou roli přitom hraje rozvoj vzdělávání, podpora podnikání a chytré využívání území, zejména prostřednictvím obnovitelných zdrojů energie. Ocenění dokazuje, že Česká republika se v podpoře uhelných regionů skutečně posouvá kupředu. Je ale zásadní, aby tato podpora pokračovala i v nadcházejícím programovém období. Naším cílem je, aby lidé v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji měli srovnatelné pracovní příležitosti, životní podmínky i možnosti trávení volného času jako obyvatelé ostatních částí země,“ říká **ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL)**.

Zásadní roli v úspěšném startu přeměny uhelných regionů sehrál vládní program RE:START, který už před vznikem programu připravil strategii s klíčovými prioritami pro jejich další rozvoj. V předstihu byla připravena také metodika pro výběr strategických projektů. Díky této přípravě mohly být projekty připravovány ještě před samotným schválením programu Spravedlivá transformace, což umožnilo rychlejší rozběh implementace a plynulejší čerpání prostředků. Tento proaktivní přístup umožnil rychlý start čerpání a plynulou realizaci projektů – což dnes staví Českou republiku mezi nejúspěšnější členské státy EU v implementaci Fondu pro spravedlivou transformaci.

*„Naše strategie stojí na myšlence, že změna musí přicházet z regionů samotných – od jejich obyvatel, institucí i podniků. Proto podporujeme projekty, které vzešly přímo z místních potřeb a zaměřujeme se na ambiciózní, ale dosažitelné cíle. Díky systematické práci navazující na program RE: START se podařilo vytvořit kvalitní zásobník projektů, které dnes naplňují vizi udržitelné transformace. Posilujeme výraznější využití finančních nástrojů. Už nyní jsme na ně vyčlenili 10 % prostředků programu, což je mezi ostatními operačními programy ojedinělé. Nově cílíme až na 15 %, tedy přibližně 250 milionů eur,“ uvedla **Radana Leistner Kratochvílová, ředitelka programu Spravedlivá transformace**, jež na konferenci prezentovala v tematickém bloku „Spravedlivá transformace jako katalyzátor strukturálních změn v regionech“.*

K pokroku v čerpání prostředků se vyjádřil **ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman**: *„K dnešnímu dni máme schválené projekty s podporou ve výši 31,8 miliardy korun, což představuje téměř 80 % celkové alokace programu. Zájem o podporu z programu Spravedlivé transformace je mimořádný – žádosti nyní pokrývají více než 94 % dostupných prostředků a čerpání v regionech úspěšně pokračuje. Příjemcům jsme již proplatili přes 7,5 miliardy korun. To je jasný důkaz, že spravedlivá transformace nestojí jen na vizích, ale na konkrétních projektech, které pomáhají vytvářet pracovní místa, podporují inovace a zlepšují kvalitu života. Ocenění z Bruselu vnímám jako potvrzení, že jdeme správnou cestou.“*

Česká republika se díky ocenění JTP Champions Awards zařadila mezi hlavní evropské průkopníky spravedlivé transformace. Ocenění potvrzuje, že propojení environmentálních, ekonomických a sociálních aspektů transformace dává smysl a může být inspirací pro ostatní členské státy Evropské unie.

„Nyní jsme v okamžiku, kdy nastavujeme podobu rozpočtu a fondů EU pro období po roce 2027. Program Spravedlivá transformace nabízí uhlým krajům na míru šité podpůrné nástroje a je to nejkompaktnější podpora, které se jim dosud dostalo. Těmto regionům se v historii nedařilo využívat evropské zdroje a kvůli tomu se nerozvíjí tak rychle jako jiné části Česka nebo Evropy. Proces transformace z uhlé ekonomiky na ekonomiku bez uhlí není záležitost jednoho sedmiletého programového období, zabere mnohem více času a je před námi ještě celá řada transformačních výzev. Proto si Česko bere jako jednu ze svých priorit pokračovat v podpoře uhlých regionů z evropských zdrojů. Rádi bychom na MŽP navázali na započatou práci, která je ceněna i na evropské úrovni, což nás těší a motivuje,“ nastiňuje další možné směřování ředitelka Radana L. Kratochvílová, která zároveň předsedá pracovní skupině pro budoucnost Spravedlivé transformace zřízenou Evropskou komisí.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

OPST

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/cesko-ziskalo-v-bruselu-prestizni-oceneni-za>